

## ੪. ਗੀਤੁ

### ਬੁਧੋ. ਗਾਯੋ.

ਸਾਂਵਣ ਜੀ ਰੁਤਿ ਆਈ, ਮਸਤੀ ਛਾਈ,  
ਬ੍ਰਦੂੰ ਬਰਿਸਨਿ ਬਿਜ਼ਿਲਿਯੂੰ ਕਡਿਕਨਿ,  
ਕਕਰਨਿ ਮੈਜ ਮਚਾਈ, ਮਸਤੀ ਛਾਈ.

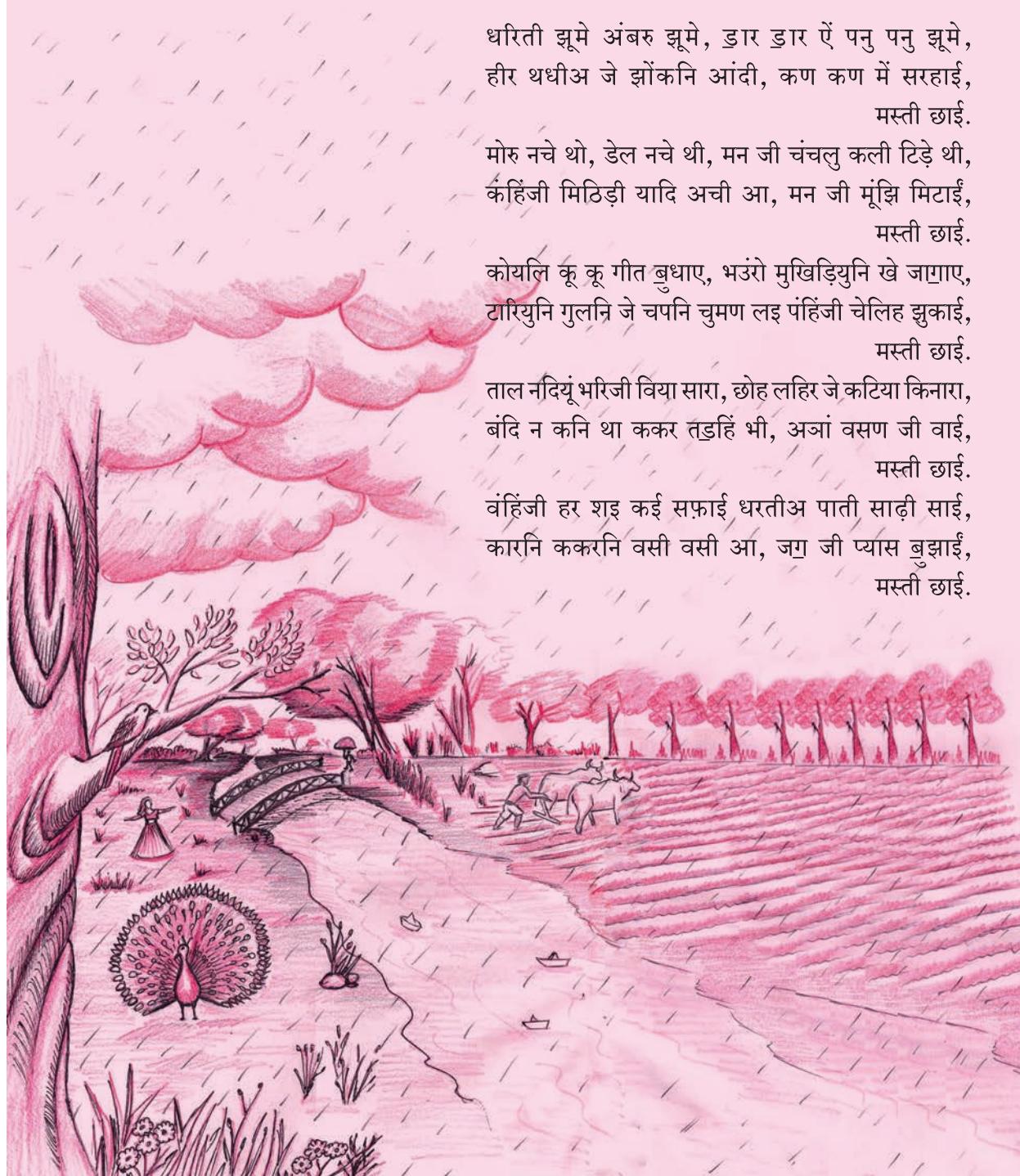
ਧਰਿਤੀ ਝੂਮੇ ਅੰਬਰੁ ਝੂਮੇ, ਡਾਰ ਡਾਰ ਏਂ ਪਨੁ ਪਨੁ ਝੂਮੇ,  
ਹੀਰ ਥਥੀਅ ਜੇ ਝਾਂਕਨਿ ਆਂਦੀ, ਕਣ ਕਣ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਹਾਈ,  
ਮਸਤੀ ਛਾਈ.

ਮੋਰੁ ਨਚੇ ਥੋ, ਡੇਲ ਨਚੇ ਥੀ, ਮਨ ਜੀ ਚੰਚਲੁ ਕਲੀ ਟਿੜੇ ਥੀ,  
ਕਹਿੰਜੀ ਮਿਠਿੜੀ ਧਾਦਿ ਅਚੀ ਆ, ਮਨ ਜੀ ਮੂੰਝਿ ਮਿਟਾਈ,  
ਮਸਤੀ ਛਾਈ.

ਕੋਧਲਿ ਕੂ ਕੂ ਗੀਤ ਬੁਧਾਏ, ਭਉਰੋ ਮੁਖਿਡਿਧੁਨਿ ਖੇ ਜਾਣਾਏ,  
ਟਾਰਿਧੁਨਿ ਗੁਲਨਿ ਜੇ ਚਪਨਿ ਚੁਮਣ ਲਈ ਪਹਿੰਜੀ ਚੇਲਿਹ ਝੁਕਾਈ,  
ਮਸਤੀ ਛਾਈ.

ਤਾਲ ਨਦਿਧੂੰ ਭਰਿਜੀ ਵਿਧਾ ਸਾਰਾ, ਛੋਹ ਲਹਿਰ ਜੇ ਕਟਿਆ ਕਿਨਾਰਾ,  
ਬੰਦਿ ਨ ਕਨਿ ਥਾ ਕਕਰ ਤਡਹਿੰ ਭੀ, ਅਜਾਂ ਵਸਣ ਜੀ ਵਾਈ,  
ਮਸਤੀ ਛਾਈ.

ਵਹਿੰਜੀ ਹਰ ਸ਼ਾਇ ਕਈ ਸਫ਼ਾਈ ਧਰਤੀਅ ਪਾਤੀ ਸਾਫ਼ੀ ਸਾਈ,  
ਕਾਰਨਿ ਕਕਰਨਿ ਵਸੀ ਵਸੀ ਆ, ਜਗੁ ਜੀ ਪਾਸ ਬੁੜਾਈ,  
ਮਸਤੀ ਛਾਈ.



## ਨਵਾਂ ਲੱਫ਼ਜ਼

ਰੁਤਿ = ਮੁੰਦ,  
ਯੋਂਕਨਿ = ਝੋਭਨਿ,  
ਵਹਿੰਜੀ = ਸਨਾਨੁ ਕਰੇ

ਬਰਿਸਨਿ = ਵਸਨਿ,  
ਸਰਹਾਈ = ਖੁਸ਼ੀ,  
ਪਾਸ ਬੁਝਾਇਣੁ = ਉਜ ਮਿਟਾਇਣੁ

ਅੰਬਰੁ = ਆਸਿਮਾਨੁ  
ਚੰਚਲੁ = ਚਿਲਿਵਿਲੀ  
ਤਾਲ = ਤਲਾਅ

## ਅੰਧਾਸੁ

ਸੁਵਾਲੁ ੧: ਹੇਠਿਯਨਿ ਸੁਵਾਲਨਿ ਜਾ ਜਵਾਬ ਹਿਕ ਬਿਨਿ ਜੁਮਿਲਨਿ ਮੌਲਿਖੋ.

- ੧) ਸਾਂਵਣ ਜੀ ਰੁਤਿ ਮੌਜ ਕਿਅਂ ਮੌਜ ਮਚਾਇਨਿ ਥਾ?
- ੨) ਬਰਿਸਾਤੀ ਮੁੰਦ ਮੌਜ ਧਰਿਤੀ ਏਂ ਆਕਾਸੁ ਛਾ ਕੰਦਾ ਆਹਿਨਿ?
- ੩) ਸ਼ਾਇਰ ਹਿਨ ਗੀਤ ਮੌਜ ਕਹਿੜੋ ਚਿਨ੍ਹ ਚਿਟਿਧੋ ਆਹੇ?

ਸੁਵਾਲੁ ੨. ਹੇਠਿਯਨਿ ਸੁਵਾਲਨਿ ਜਾ ਜਵਾਬ ਥੋਰੇ ਮੌਲਿਖੋ।

- ੧) ਕਹਿੜਾ ਪਖੀ ਸਾਂਵਣ ਜੀ ਮੰਹੋਗੀਅ ਮੌਜ ਕਿਅਂ ਮੌਜ ਮਚਾਈਦਾ ਆਹਿਨਿ?
- ੨) ਸ਼ਾਇਰ ‘ਮਸ਼ਟੀ ਛਾਈ’ ਵਰ ਵਰ ਕਰੇ ਛੋ ਲਿਖਿਧੋ ਆਹੇ?

ਸੁਵਾਲੁ ੩: ਬੈਤ ਜੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਿਟੂਂ ਪ੍ਰਾਰ੍ਥਿਤ ਕਰਿਧੋ

- ੧) ਝੂਲਾ ਝੂਲਿਨਿ ..... ਮਸਤੀ ਛਾਈ.
- ੨) ਮੋਰ ਨਚੇ ਥੋ ..... ਮੂੰਝਿ ਮਿਟਾਈ.
- ੩) ਕੋਧਲਿ ਕੂਕੂ ..... ਚੇਲਿਹਿ ਝੁਕਾਈ.
- ੪) ਵਹਿੰਜੀ ਹਰ ਸ਼ਾਇ ..... ਪਾਸ ਬੁਝਾਈ.

ਸੁਵਾਲੁ ੪ (ਅ) ਹਿਨ ਬੈਤ ਮਾਂ ‘ਚ’ ਏਂ ‘ਝ’ ਸਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਥੀਂਦੜ ਟੇ-ਟੇ ਲੱਫ਼ਜ਼ ਗੁਲਹੇ ਲਿਖੋ

(ਬ) ਹਿਨ ਬੈਤ ਮਾਂ ਕੇ ਬਿ ਪੰਜ ਅਹਿੜਾ ਲੱਫ਼ਜ਼ ਗੁਲਹੇ ਲਿਖੋ, ਜੇਕੇ ਹਿੰਦੀਅ ਮੌਜ ਬਿ ਕਤਬਿ ਈਦਾ ਆਹਿਨਿ।

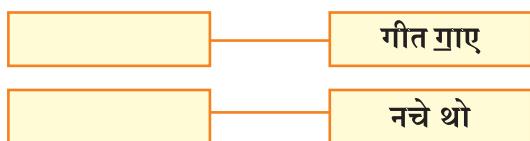
ਸੁਵਾਲੁ ੫: ਖਾਲ ਭਰਿਧੋ:

- ੧) ..... ਥਥੀਅ ਜੇ ਝੋਂਕਨਿ ਆਂਦੀ ਕਣ ਕਣ ਮੌਜ ਸਰਹਾਈ.
- ੨) ਕਹਿੰਜੀ ..... ਧਾਡ ਅਚੀ ਆ, ਮਨ ਜੀ ਮੂੰਝਿ ਮਿਟਾਈ.
- ੩) ਤਾਲ ਨਦਿਧੂ ਭਰਿਜੀ ਵਿਧ ਸਾਰਾ, ਛੋਹ ਲਹਿਰ ਜੇ ਕਟਿਆ ..... .

## ਪੂਰਕ ਅੰਧਾਸੁ

- (੧) ਸ਼ੈਰ - ਬੰਦ ਤੇ ਅਮਲੀ ਕਮ.  
ਮੋਰੁ ਨਚੀ ਥੋ ..... ਅਭਾ ਵਸਣ ਜੀ ਵਾਈ.

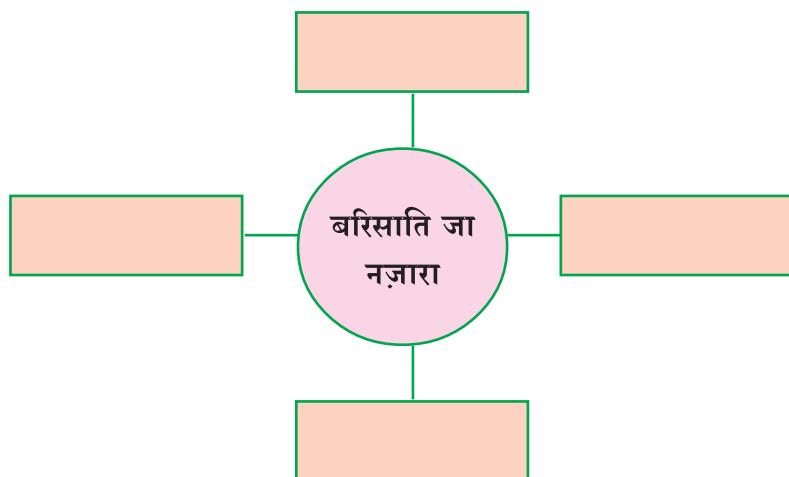
(१) मुनासिबु जवाबु चौकुंडनि में लिखो.



(२) जोडा मिलाया :-

- |           |          |
|-----------|----------|
| १) भउरा   | नाजिकु   |
| २) नारियू | यादि     |
| ३) कली    | मुखिडियू |
| ४) मिठिडी | चंचलु    |

(२) हेठिया चौकुंडा पूरा करियो :



- (२) ‘जेकडुहिं बरिसाति न पवे त’ इन विषय ते पंहिंजा वीचार लिखो।
- (३) इन्टरनेट ते वजी ज्ञान हासुल करियो त भारत वांगुरु बिया कहिडा मुल्क आहिनि, जिते बरिसाती मुंद हूंदी आहे।
- (४) तव्हां खे डिनल बैत जूं कहिडियूं सिटूं वणियूं ऐं छो?
- (५) कुदिरत जे शयुनि मां असां खे घणो कुझु सिखण लाइ मिले थो। मिसालु जीअं धरती असां खे सहनशिलता जो गुण सेखारे थी। तीअं हेठि डिनल शयूं छा सेखारिनि थियूं? लिखो।  
(तारा, सिजु, पाणी, कमल जो गुलु, दीपक, मेहंदी, गुलाब जो गुलु)

● ● ●



## पाण करियां – पाण सिखावा

### १. हेठियों टुकर पढी मशिगूलियूं करियो :-

घुमण जो शौंकु मूँखे नंदे हूँदे खां आहे। अल्बति इहा हिक निराली गाल्हि आहे त अजुकलह नौकरीअ जे वक्ति ऐं बियनि मशिगूलियुनि सबवि, इन लाइ वक्तु घटि मिलंदो अथमि। हर रोजु सुबूह जो अटिकल साढे चई बजे उथंदो आहियां। इन जो असुलु कारणु बि इस्कूल वारे ज़माने में सैर ते सवेर निकिरण जी आदत आहे।

#### १) टुकर मां लफऱ्य गोल्हियो:

- १) वधि जो जिदु.....
- ३) 'जेतोणीक' माना डेखारींदडु.....
- ५) अददु डेखारींदडु लफऱ्य .....
- २) शाम जो जिदु.....
- ४) 'लगिभणि' माना डेखारींदडु.....
- ६) 'गैरु' जो हम आवाजी लफऱ्य .....

#### २) टुकर ते आधारु रखंदड ब्र सुवाल ठाहियो:

#### ३) 'मुंहिंजो शौंकु' विषय ते कुङ्गु जुमिला लिखो :

#### ४) हेठियनि जुमिलनि मां लीक डिनल लफऱ्य व्याकरण मूजिब सुज्ञाणे

- (अ) असां सुभाणे नई कारि खरीद कंदासीं.
- (ब) भारत सुठी रांदि खेडी पर हू हाराइजी वियो.
- (ब) मूँखे भाऊ लाइ रखिडी घुरिजे.
- (प) शाबिश! तो घणी महिनत कई आहे.
- (भ) मां इम्तिहान में अवलि ईदुसि.

#### २. जेर, जबर, पेशु जे करे बदल सदल

मिसाल खे ध्यान में रखी बियनि लफऱ्यनि लाइ घटि में घटि ब्र जुमिला लिखो

**मिसाल**      **सर**

- (१) सिरु : मां देश लाइ सिरु डींदुसि
- (२) सिर : सिरुं भितियुनि ठाहिण में कमि ईदियूं आहिनि
- (३) सुरु : लता मंगेशकर जो सुर कोयल वांगुर मिठो आहे।
- १) सध
- २) पत
- ३) पुट
- ४) वट
- ५) कट
- ६) सख